

Tartu tositoimiin!

Ilmastonmuutos Helsingin seudulla
– hillintä ja sopeutuminen

Ilmasto vuonna 2030

Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi ja Kerava ovat päättäneet yhdessä ryhtyä toimiin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi yli 60 000 työntekijän voimin. Julkiset palvelut pyritään tuottamaan niin, että kasvihuonekaasupäästöt vähenyvät. Samalla toimitilojen käytössä säästetään energiaa ja rahaa.

Toimipaikoille koulutetaan 200 uutta ympäristö- tai ekotukihenkilöä, joille annetaan tietoa ilmastonmuutoksen hillinnästä. Heidän tehtävänä on innostaa kaikkia työntekijöitä mukaan ilmastotyöhön ja kertoa käytännön toimista, joita jokainen voi tehdä.

Hiilidioksidipäästöjen määrä asetetaan myös yhdeksi valintakriteeriksi tärkeimmille hankinnoille. Koska julkisten hankintojen määrä on suuri, uudet vaatimukset ohjaavat yksityisiä yrityksiä vähentämään hiilidioksidipäästöjä omissa tuotteissaan ja palveluissaan.

Helsingin seudun asukkaita ohjataan ilmaston kannalta parhaiden liikkumistapojen valintaan ja jätteen synnyn ehkäisyyn. Seudun jätehuoltoa kehitetään niin, että jätteen kuljetuksen ja käsittelyn aiheuttamat päästöt minimoidaan.

Ilmastotyössä otetaan käyttöön luotettavia kasvihuonekaasupäästöjen laskentatyökaluja. Suomen ympäristökeskus on mukana hankkeessa.

Helsingin seudun yhteistä ilmastotyötä tehdään vuosina 2009 - 2011 Julia 2030 –hankkeessa. YTV (1.1.2010 alkaen Helsingin seudun ympäristöpalvelut) hallinnoi ja vetää hanketta. Pääkaupunkiseudulla vuonna 2007 syntynyt miljoonas asukas, tyttövauva, antoi Julia 2030 –hankkeelle nimen. Pääkaupunkiseudun ilmastostrategia 2030 on määritellyt parhaimmat keinot ilmastonmuutoksen hillintään. Niistä osa toteutetaan Julia 2030 –hankkeessa, joka saa rahoitusta EU:n Life+ -ohjelmasta (LIFE07 ENV/FIN/000145).

Nyt on aika toimia, jotta tämän päivän lapsille voidaan turvata hyvä ympäristö tulevaisuudessa!

ILMASTONMUUTOS VAATII SOPEUTUMAAN

Ilmastonmuutos on jo käynnissä. Ilmastonmuutoksen hillintä on ensisijaista jotta lämpeneminen saadaan hidastumaan nopeasti.

Ilmaston lämpeneminen on kuitenkin väistämättä edessä. Siksi ilmastonmuutokseen sopeutuminen on välttämätöntä hillintätoimien lisäksi. Sopeutumisella voidaan sekä minimoida ilmastonmuutoksen haittoja että hyötyä sen mahdollisista eduista.

Muuttuva ilmasto vaikuttaa kaupunkiympäristöön, rakennuksiin ja rakenteisiin. Helsingin seudulla on tarpeen varautua odotettavissa oleviin muutoksiin. Muun muassa sademäärät ja rankkasateet yleistyvät ja lisäävät tulvariskejä.

Julia 2030 –hankkeessa kehitetään yhteistyössä seudun kaupunkien kanssa menettelyjä ja toimia, joilla näihin muutoksiin voidaan sopeutua. Hankkeessa arvioidaan myös ilmastonmuutoksen riskejä sekä vaikutusten ja sopeutumistoimien kustannuksia.

HANKINTOIHIN YHTEISET YMPÄRISTÖVAATIMUKSET

Julkisten hankintojen kautta kaupungit ja kunnat voivat vaikuttaa merkittävästi hiilijalanjälkeensä. Hankinnoille laaditaan yhteiset ympäristökriteerit niin, että tavoite hiilidioksidipäästöjen vähentämisestä otetaan huomioon hankinnan kaikissa vaiheissa.

Hankintoihin ja kilpailutuksiin soveltuvat hiilidioksidipäästöjen laskurit selvitetään. Laskureita ja niiden käyttöä kehitetään niihin tuotteisiin ja palveluihin, joiden vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat suurimmat. Hankintapäätöksissä hiilidioksidipäästöjen vähentäminen tulee olemaan yksi tärkeä hankintakriteeri.

Hankinnoista vastaaville henkilöille järjestetään koulutusta ympäristökriteerien ja päästölaskureiden käytöstä osana hankintaprosesseja. Tavoitteena on tarjouspyyntöjen, tarjousten vertailun ja hankintapäätösten tekeminen tuotteen tai palvelun aiheuttamat hiilidioksidipäästöt huomioon ottaen. Hankintojen vaikutusta valittujen palvelu- ja tuoteryhmien päästöihin seurataan luoduilla mittareilla.

Julia 2030 -hankkeen aikana hiilidioksidipäästöjen laskureita testataan pilotti-kielipailutuksissa. Näissä kielipailutuksissa tavoitteena on vähentää ensimmäisen hankinnan päästöjä viisi prosenttia aikaisemman vastaavan hankinnan hiilidioksidikuormasta ja tämän jälkeen vähentää päästöjä kaksi prosenttia vuosittain.

ENERGIAA ON HELPPO SÄÄSTÄÄ

Toimitilojen käytöstä aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen laskentaan otetaan käyttöön WWF:n ilmasto-laskuri, jota kehitetään entistä helppokäyttöisemmäksi. Sen avulla voi laskea kiinteistön sähkönkulutuksen, lämmityksen, jätehuollon ja kuljetusten sekä henkilöstön liikematkojen aiheuttamat hiilidioksidipäästöt.

Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten, Kirkkonummen ja Keravan pilottikiinteistöissä testataan laskurin käyttöä. Pilottikiinteistöiksi haetaan toimistoja, kouluja, päiväkotia, liikuntahalleja, kulttuuritoimitiloja sekä muita kaupunkien toimitiloja.

Kaikki mukana olevat kiinteistöt seuraavat energiankulutuksen, jätteiden ja henkilöstön liikematkojen aiheuttamia päästöjä vuodesta 2009 alkaen. Kiinteistöt voivat verrata omia kasvihuonekaasupäästöjään muihin samantyyppisiin kiinteistöihin.

Kokonaistavoitteena on vähentää pilottikohteiden kasvihuonekaasupäästöjä 10 prosentilla kolmessa vuodessa.

EKOTUKIVERKOSTO TOIMII YLI RAJOJEN

Julia 2030 -hankkeessa koulutetaan kaupunkien toimipaikoille yli 200 uutta ympäristö- tai ekotukihenkilöä. Heille annetaan tietoa muun muassa energiansäästöstä, jätteen synnyn ehkäisystä ja liikenteen aiheuttamien päästöjen vähentämisestä.

Ympäristö- ja ekotukihenkilöiden tehtävänä on innostaa kaikkia työntekijöitä omien toimintatapojensa muuttamiseen ja osallistua ympäristötavoitteiden asettamiseen omilla yksiköissään.

Helsingissä on jo koulutettu 400 ekotukihenkilöä. Julia 2030 –hankkeessa he saavat lisää tietoa ilmastonmuutoksen hillinnästä sekä uudet, hankkeessa kehitettävät kasvihuonekaasupäästöjen laskurit käyttöönsä.

Kaikki Helsingin seudun ympäristö- ja ekotukihenkilöt muodostavat yhteistyöverkoston, jossa tietoa hyviksi havaituista toimintatavoista levitetään yli kuntarajojen. Näin kullakin toimialalla voidaan kehittää parhaita käytäntöjä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi.

ENNAKOINNIN AVULLA JÄTEVIRRRAT HALLINTAAN

Jätehuollon aiheuttamien kasvihuonekaasupäästöjen laskentaan kehitetään työkaluja kaupunkien, asukkaiden, yritysten ja jätehuollon ammattilaisten käyttöön. Laskentaan otetaan mukaan jätteiden käsittelyn, hyötykäytön ja kuljetuksen aiheuttamat päästöt. Hiilidioksidipäästöjen lisäksi huomioidaan metaani- ja dityppioksidipäästöt.

Kasvihuonekaasupäästöjen laskenta lisätään pääkaupunkiseudun jätevirtojen seurantajärjestelmään, Marttiin. Se sisältää tiedot lähes kaikista pääkaupunkiseudulla

syntyneistä jätteistä ja niiden käsittelystä. Järjestelmän tietoja hyödynnetään jätehuollon suunnittelussa ja jätehuollon ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Yritykset ja julkiset toimipaikat voivat seurata ja vertailla jätemääriään Petra-jätevertailussa. Myös siihen lisätään kasvihuonekaasupäästöjen laskenta, jolloin Petran käyttäjät voivat selvittää omien jätteidensä aiheuttamat päästöt. Julia 2030 –hankkeessa tuotetaan myös asukkaille oma laskuri (Konsta) kotitalouden jätemäärien ja niiden ilmastovaikutusten arviointiin.

Hankkeen aikana kehitetään myös jätemäärien ennakointimalli (Emmi), johon liitetään jätemäärien ja niiden käsittelyvaihtoehtojen kasvihuonekaasupäästöjen laskenta. Ennakointimallin avulla suunnitellaan Helsingin seudun jätehuoltoa kustannustehokkaaksi ja ympäristöystävälliseksi.

Ennakointimallin avulla voidaan suunnata myös jätteen synnyn ehkäisytoimenpiteitä tehokkaasti oikeisiin kohteisiin. Tavoitteena on minimoida Helsingin seudun jätehuollosta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt.

LIKKUMISVALINNAT HELPOMMIKSI

Liikenteestä aiheutuvien hiilidioksidipäästöjen laskentaan kehitetään kolme laskuria, joiden avulla asukkaat voivat arvioida omia päästöjään ja saada tietoa liikkumisvalintojensa pohjaksi.

Joukkoliikenteen Reittioppaaseen lisätään hiilidioksidilaskuri. Kun Reittioppaan käyttäjä valitsee matkan ja kulkutavan, laskuri ilmoittaa tästä matkasta aiheutuvat päästöt.

Hankkeessa tuotetaan myös erillinen tyyppiperheisiin perustuva laskuri. Sen avulla voi arvioida oman perheen liikkumisesta aiheutuvia hiilidioksidipäästöjä ja selvittää niiden vähentämismahdollisuuksia. Kaikkien laskureiden lähtötiedot perustuvat jo ennestään tutkittuun tietoon liikenteen päästöistä.

Julia 2030 –hankkeessa tarkastellaan myös pääkaupunkiseudun eri osista valittuja esimerkkialueita, joiden sijainti suhteessa joukkoliikenneyhteyksiin on erilainen.

Alueiden liikenteen päästöjä tutkitaan liikennemalleilla ja VTT:n kehittämällä arviointimenetelmällä.

Hankkeen lopussa selvitetään, ovatko asukkaiden liikennetottumukset muuttuneet hankkeen aikana kohti ilmastomyönteisiä liikkumistapoja.

KÄVELY JA PYÖRÄILY KEVENTÄÄ

Keuyen liikenteen Reittioppaaseen tehdään suklaalaskuri. Se laskee pyöräily- tai kävelymatkan aikana kulutetun kalorimäärän. Liikkumalla kulutettua kalorimäärää havainnollistetaan laskemalla, kuinka suurta suklaamäärää se vastaisi.

Tavoitteena on korostaa sitä, että kävely ja pyöräily edistävät terveyttä samalla kun liikkumisen kasvihuonekaasupäästöt vähenevät. Liikunnan lisäämisellä on merkittäviä kansanterveydellisiä hyötyjä.

TARTU SINÄKIN TOSITOIMIIN!

Julia 2030 –hankkeessa kehitetyt kasvihuonekaasupäästöjä havainnollistavat työkalut ja päästöjä vähentävät toimintatavat on tavoitteena saada pysyväksi osaksi Helsingin seudun toimintaa. Julkisten hankintojen ja toimitilojen käytön laskurit ovat vapaasti myös muiden kaupunkien ja kuntien käytettävissä. Energiatehokkailla julkisilla hankinnoilla voidaan edistää innovatiivisten, hiilidioksidipäästöjä vähentämisen ja palvelujen tuotekehitystä.

Nettisivuilla seurataan hankkeen etenemistä ja kerrotaan säädettyistä tuloksista. Sivuille tuotetaan Julian tarinasta kertova video, joka houkuttelee kaikkia mukaan muuttamaan omaa toimintaansa.

Julia 2030 –hanke verkostoituu EU:n muiden ilmastohankkeiden ja kaupunkiseutujen kanssa. Kansainvälisissä kokouksissa ja tapahtumissa levitetään tietoa ja kokemuksia sekä etsitään uusia ideoita yhteistyöhön. Tavoitteena on osoittaa, että helposti saatavissa oleva tieto auttaa ihmisiä muuttamaan omaa toimintaansa työpaikoilla ja arjen elämässä.

Toimimalla paikallisesti kaikkialla Euroopassa voimme hillitä ilmastomuutosta merkittävästi ja turvata lapsille hyvän ympäristön tulevaisuudessa!

Julia 2030 –hankkeen kumppanit

Helsingin kaupunki
Espoon kaupunki
Vantaan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Keravan kaupunki
Kirkkonummen kunta
Suomen ympäristökeskus
YTV (1.1.2010 alkaen HSY ja HSL)

www.julia2030.fi

